

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
JAUNIMO POLITIKOS PAGRINDŲ
ĮSTATYMAS**

2003 m. gruodžio 4 d. Nr. IX-1871
Vilnius

**PIRMASIS SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šis Įstatymas nustato jaunimo politikos įgyvendinimo principus, jaunimo politikos įgyvendinimo sritis, jaunimo politikos įgyvendinimo organizavimą ir valdymą.

2 straipsnis. Pagrindinės šio Įstatymo sąvokos

1. **Jaunas žmogus** – asmuo nuo 14 iki 29 metų.
2. **Jaunimo iniciatyva** – jaunimo veikla, skirta jaunimo poreikiams tenkinti.
3. **Jaunimo organizacija** – įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka įregistruota visuomeninė organizacija ar asociacija, kurioje ne mažiau kaip 2/3 narių sudaro jauni žmonės ar visuomeninės jaunimo organizacijos ar asociacijos.
4. **Jaunimo politika** – kryptinga veikla, kuria sprendžiamos jaunimo problemos ir siekiama sudaryti palankias sąlygas formuoti jauno žmogaus asmenybei bei jo integravimuisi į visuomenės gyvenimą, taip pat veikla, kuria siekiama visuomenės ir atskirų jos grupių supratimo bei tolerancijos jauniems žmonėms.
5. **Jaunimo projektas** – tikslinė jaunų žmonių grupės ar jaunimo organizacijos veikla, kuri yra apibrėžta pasirengimo ir įgyvendinimo terminais, tikslais, finansavimo šaltiniais, autoriais ir įgyvendintojais.
6. **Nacionalinė jaunimo organizacijų taryba** – jaunimo organizacija, kurios pagrindinis tikslas – vienyti Lietuvos jaunimo organizacijas ir joms atstovauti.
7. **Regioninė jaunimo organizacijų taryba** – jaunimo organizacija, kurios pagrindinis tikslas – vienyti Lietuvos Respublikos teritorijos administraciniame vienetė veikiančias jaunimo organizacijas ir joms atstovauti.
8. **Su jaunimu dirbanti organizacija** – viešasis juridinis asmuo, kurio vienas iš tikslų – į jaunimą orientuota ir jaunimo poreikius tenkinanti veikla.

3 straipsnis. Jaunimo politikos įgyvendinimo principai

Pagrindiniai jaunimo politikos įgyvendinimo principai yra šie:

- 1) pariteto – valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos bei jaunimo organizacijos yra atstovaujamos po lygiai;
- 2) subsidarumo – sprendimai, susiję su jaunimu, turi būti priimami tuo lygmeniu, kuriame jie yra efektyviausi;
- 3) tarpžinybinio koordinavimo – valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, sprendamos su jaunimu susijusius klausimus, bendrauja ir bendradarbiauja tarpusavyje;
- 4) dalyvavimo – su jaunimu susiję klausimai sprendžiami jaunimui dalyvaujant ir derinant su jaunimu ar jaunimo organizacijų atstovais;
- 5) informavimo – valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos bei jaunimo organizacijos informuoja jaunimą jam aktualiais klausimais priimtina ir prieinama forma;
- 6) savarankiškumo – jaunimas pats renkasi veiklos sritį, formuoja jos tikslus, aktyviai joje dalyvauja ir atsako už tikslų įvykdymą;

7) savanoriškumo – jaunimas dalyvauja pasirinktoje jaunimo veiklos srityje savo noru ir niekieno neverčiamas;

8) savivaldos – jaunimas savo veikloje nustato šios veiklos tikslų įgyvendinimo būdus, formą, atsakomybę ir įvertinimą;

9) bendravimo ir bendradarbiavimo – Lietuvos jaunimo organizacijos bendrauja ir bendradarbiauja su Lietuvos ir užsienio jaunimo organizacijomis, valstybės ir savivaldybių institucijomis ir įstaigomis, kitais fiziniiais ir juridiniais asmenimis.

4 straipsnis. Jaunimo politikos įgyvendinimo sritys

Jaunimo politika įgyvendinama Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse, įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytais sąlygomis šiose srityse:

- 1) pilietiškumo ugdymo ir karo prievolės atlikimo;
- 2) švietimo, mokymo, mokslo, studijų ir ugdymo;
- 3) neformalaus ugdymo;
- 4) darbo ir užimtumo;
- 5) apsirūpinimo būstu;
- 6) laisvalaikio, poilsio, kūrybos ir kultūros;
- 7) socialinės ir sveikatos apsaugos;
- 8) sveikatingumo, kūno kultūros ir sporto;
- 9) narkomanijos ir kitų priklausomybės formų;
- 10) nusikalstamumo prevencijos;
- 11) kitose įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytoje srityse.

5 straipsnis. Bendrosios jaunimo teisių nuostatos

Lietuvos Respublikos Konstitucijoje, Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse, įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytais sąlygomis jauno žmogaus tėvai ar kiti jo atstovai pagal įstatymą, valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, visuomeninės organizacijos, kiti fiziniai ir juridiniai asmenys turi laikytis šių nuostatų:

1) sudaryti sąlygas jaunam žmogui naudotis visomis Lietuvos Respublikos Konstitucijoje, Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse, įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytais jaunimo teisėmis bei laisvėmis;

2) užtikrinti, kad kiekvienas jaunas žmogus turėtų lygias su kitais jaunais žmonėmis teises ir nebūtų diskriminuojamas dėl savo arba savo tėvų ar kitų jo atstovų pagal įstatymą lyties, amžiaus, tautybės, rasės, kalbos, tikėjimo, pažiūrų, socialinės, turtinės, šeiminės padėties, sveikatos būklės ar kokių nors kitų aplinkybių;

3) sudaryti sąlygas jaunam žmogui turėti tinkamą socialinę aplinką;

4) sudaryti sąlygas kiekvienam jaunam žmogui visapusiškai ugdytis ir realizuoti save, taip pat pasirinkti jam priimtinausią dalyvavimo visuomenėje formą.

ANTRASIS SKIRSNIS

JAUNIMO POLITIKOS ORGANIZAVIMAS IR VALDYMAS

6 straipsnis. Jaunimo politiką įgyvendinančios valstybės ir savivaldybės institucijos ir įstaigos

Jaunimo politiką įgyvendina šios valstybės ir savivaldybės institucijos ir įstaigos:

- 1) Vyriausybė, ministerijos, Vyriausybės įstaigos ir institucijos;
- 2) Valstybinė jaunimo reikalų taryba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės;
- 3) savivaldybių institucijos.

7 straipsnis. Valstybinė jaunimo reikalų taryba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės

1. Valstybinė jaunimo reikalų taryba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės yra Vyriausybei atskaitinga institucija, atliekanti įstatymų ir kitų teisės aktų jai pavestas funkcijas.

2. Valstybinė jaunimo reikalų taryba savo veikoje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis, įstatymais, Valstybinės jaunimo reikalų tarybos nuostatais ir kitais teisės aktais.

3. Valstybinė jaunimo reikalų taryba sudaroma pariteto principu iš valstybės institucijų atstovų ir jaunimo organizacijų atstovų. Jaunimo organizacijų atstovus į Valstybinę jaunimo reikalų tarybą deleguoja Nacionalinė jaunimo organizacijų taryba.

4. Valstybinės jaunimo reikalų tarybos nuostatus ir sudėtį tvirtina Vyriausybė.

5. Valstybinė jaunimo reikalų taryba yra juridinis asmuo. Ji turi sąskaitą banke ir antspaudą su valstybės herbu bei savo pavadinimu.

6. Už savo veiklą Valstybinė jaunimo reikalų taryba atsiskaito Vyriausybei Valstybinės jaunimo reikalų tarybos nuostatuose nustatyta tvarka.

7. Valstybinės jaunimo reikalų tarybos sprendimus vykdo sekretoriatas. Sekretoriatą sudaro valstybės tarnautojai ir dirbantys pagal darbo sutartis darbuotojai.

8 straipsnis. Jaunimo politikos formavimas ir įgyvendinimas savivaldybėse

1. Savivaldybės institucijos formuoja ir įgyvendina savivaldybės jaunimo politiką.

2. Savivaldybės institucijoms atlikti šią funkciją padeda savivaldybės jaunimo reikalų koordinatorius. Jis yra valstybės tarnautojas.

3. Savivaldybės tarybos sprendimu gali būti sudaroma nuolatinė (tarybos kadencijos laikotarpiui) ar laikinoji (atskiriems klausimams nagrinėti) savivaldybės jaunimo reikalų taryba. Savivaldybės jaunimo reikalų tarybos nuostatus tvirtina savivaldybės taryba. Savivaldybės jaunimo reikalų taryba sudaroma pariteto principu iš savivaldybės institucijų ir įstaigų bei jaunimo organizacijų atstovų. Jaunimo organizacijų atstovus į savivaldybės jaunimo reikalų tarybą deleguoja regioninė jaunimo organizacijų taryba.

TREČIASIS SKIRSNIS JAUNIMO ORGANIZACIJOS

9 straipsnis. Jaunimo organizacijų funkcijos

Jaunimo organizacijos atlieka šias funkcijas:

- 1) tenkina ir įgyvendina bendrus jaunimo ar atskirų jaunimo grupių poreikius bei interesus;
- 2) ugdo jaunų žmonių pilietiškumą ir pagarbą šeimai;
- 3) vykdo jaunų žmonių neformalųjį ugdymą;
- 4) organizuoja jaunų žmonių užimtumą, sportą, turizmą, kultūrinę bei profesinę veiklą;
- 5) skatina jaunų žmonių tarptautinį bendradarbiavimą;
- 6) propaguoja savanorišką jaunimo darbą;

7) užsiima kita veikla, kuri neprieštaruja Lietuvos Respublikos Konstitucijai, Lietuvos Respublikos tarptautinėms sutartims, įstatymams ir kitiems teisės aktams.

10 straipsnis. Nacionalinė ir regioninės jaunimo organizacijų tarybos

1. Nacionalinė ir regioninės jaunimo organizacijų tarybos koordinuoja jaunimo organizacijų vienijimąsi bendradarbiavimo, keitimosi informacija, organizacijų galimybių stiprinimo, pozityvaus požiūrio į visuomeninę veiklą formavimo srityse.

2. Nacionalinės ir regioninių jaunimo organizacijų tarybų veiklos tikslai:

- 1) skatinti pozityvias jaunimo iniciatyvas;
- 2) skatinti jaunimo savitarpio supratimą ir bendradarbiavimą;
- 3) skatinti visuomenei ir valstybei naudingą jaunimo veiklą;

4) inicijuoti bei skatinti aktyvų jaunimo dalyvavimą visuomeniniame ir pilietiniame gyvenime;

5) atstovauti jaunimo interesams valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose, santykiuose su kitais fiziniiais ir juridiniais asmenimis.

KETVIRTASIS SKIRSNIS JAUNIMAS IR UGDYMAS

11 straipsnis. Jaunimo neformalusis ugdymas

1. Jaunimo neformaliojo ugdymo paskirtis – ugdyti sąmoningą asmenybę, sugebančią atsakingai ir kūrybingai spręsti savo problemas ir aktyviai dalyvauti visuomenės gyvenime, taip pat plėtoti jauno žmogaus socialines kompetencijas.

2. Jaunimo neformalųjį ugdymą vykdo jaunimo organizacijos, kiti fiziniai ar juridiniai asmenys.

3. Jaunimo neformaliojo ugdymo programos ir projektai turi atitikti jaunimo politikos įgyvendinimo principus.

12 straipsnis. Savivalda formaliojo švietimo institucijose

Įstatymų nustatyta tvarka veikiančios formaliojo švietimo institucijos turi sudaryti sąlygas veikti mokinių ir studentų savivaldos institucijoms bei užtikrinti galimybę joms dalyvauti priimant su formaliuoju švietimu susijusius sprendimus.

PENKTASIS SKIRSNIS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

13 straipsnis. Įstatymo vykdymo kontrolė ir priežiūra

Šio Įstatymo kontrolę ir priežiūrą atlieka Vyriausybės įgaliota institucija.

14 straipsnis. Pasiūlymai Vyriausybei

Pasiūlyti Vyriausybei priimti teisės aktus, būtinus šiam Įstatymui įgyvendinti.

15 straipsnis. Seimo nutarimo pripažinimas netekusiu galios

Įsigaliojus šiam Įstatymui, pripažinti netekusiais galios:

1) Lietuvos Respublikos Seimo 1996 m. birželio 27 d. nutarimą Nr. I-1413 „Dėl Valstybinės jaunimo politikos koncepcijos“ (Žin., 1996, Nr. [65-1537](#));

2) Lietuvos Respublikos Seimo 1997 m. birželio 26 d. nutarimą Nr. VIII-338 „Dėl Seimo nutarimo „Dėl Valstybinės jaunimo politikos koncepcijos“ priedėlio pakeitimo“ (Žin., 1997, Nr. [65-1559](#)).

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

ROLANDAS PAKSAS